

Dat heeft nog nooit één van mijn kinderen tegen mij gezegd

Nico van der Voet

Mijn vader heeft nooit één verkeerd woord gezegd waar ik bij was. Niet gemeend, niet voor de grap. Ik heb hem slechts één keer zijn stem horen verheffen vanuit boosheid omdat een broer mijn moeder beledigde. Lang geleden, ik was een jongen van 14 jaar, was ik het een keer hardgrondig oneens met hem. Ik floepte er iets uit dat inderdaad grensoverschrijdend was. Hij bleef rustig. Zijn reactie was voor zijn doen scherp: 'Dat heeft nog nooit één van mijn kinderen tegen mij gezegd!'. Hij moet wel boos geweest zijn, want een dag of drie heeft hij daarna geen woord tegen mij gesproken. Ik weet nóg wat ik gezegd heb. Ik weet nog hoe ellendig ik mij in die dagen erna gevoeld heb. Ik heb het ook nooit meer gezegd. En hij is er nooit meer op teruggekomen.

Ik heb geprobeerd mijn vaders opvoedingsstijl over te nemen voor als kinderen lelijke dingen zeggen. Om te beginnen is dat: zelf het goede voorbeeld geven. Vervolgens: niet te fel reageren als je kind iets lelijks zegt, maar wel duidelijk zijn. Niet terugschelden als een van de kinderen vanuit boosheid onbesuisde dingen zegt. Hoogstens de zoon of dochter laten vóelen dat wat gezegd werd niet te tolereren is. Is het gelukt? Ja en nee. Het is ánders gelukt. Onze kinderen hebben doorgaans een 'braaf' taalgebruik waar wij als ouders bij zijn. Wat ze zeggen waar we niet bij zijn, weet ik niet. We hebben nooit klachten gehoord van juffen, docenten of anderen. Dat is een reden tot dankbaarheid. Ik weet dat het tot verdriet van ouders ook anders kan gaan. Het volgende maakt de opvoedingssituatie anders dan vroeger. Mijn vrouw als moeder en ik als vader blijken gewoon véél meer van onze kinderen te accepteren dan onze ouders vroeger deden. Als mijn vader zou horen wat onze kinderen tegen mij zeggen, zou hij als commentaar kunnen geven: 'Accepteer jij dat? Je kinderen zijn wel erg brutaal en jij reageert soft. Ze moeten wel respect voor je houden!' Ik ben een andere vader dan hij. Onze kinderen zijn ook al weer anders dan wij als kinderen waren. Het contact tussen ouders en kinderen is doorgaans gelijkwaardiger en speelser dan vroeger. Dan zeggen ouders en kinderen dingen tegen elkaar waarvan vorige generaties zouden klapperen met hun oren. De speelse gaat dan wel eens te ver. Tja, dat slappe van mij klopt ook wel. Ik hoor onze zoon dingen tegen mij zeggen waarvan ik te vaak denk, 'ik zou boos kunnen worden' en toch glimlach ik erbij en ik pareer zijn woorden op het niveau van 'koekje van eigen deeg'. Toch ben ik blij dat de burens het niet horen. Boos worden kan ik al bijna niet, in stilte boos blijven – drie dagen, zoals mijn pa – al helemaal niet. Ik vergeet het gewoon wat er tegen mij gezegd is.

Twee grenzen hebben we altijd aangegeven, vanaf dat de kinderen klein waren: je mag NOOIT woorden gebruiken om andere gezinsleden, of anderen kinderen / mensen bewust te vernederen. Geen scheldpartijen! Je mag NOOIT vloeken. Als we maar iets in die richting hoorden, kaptten we dat af en legden we uit waarom we dat niet wilden. We hebben nooit straf uitgedeeld. Is het gelukt? Ik hoop het.

Dat is dan geen oudervedienste, want er zijn veel factoren die het taalgebruik van onze kinderen beïnvloeden. De omgeving heeft invloed op het taalgebruik en ook de innerlijke (in)stabiliteit van kinderen. Dat hebben we niet allemaal in de hand. Ook onze kinderen hadden vrienden uit gezinnen met andere overtuigingen en regels. Of met zelfde overtuigingen en andere regels. Dat laatste was, toen ze kleiner waren, als het over taalgebruik ging nog verwarrender. Dan kregen wij te horen wat er bij 'even christelijke' gezinnen allemaal wel gezegd mocht worden. Of wat een vader van een vriend uitgeroepen had 'en die zat ook in de kerk'. Tot mijn vreugde ontdekte ik dan dat ik toch nog wel een beetje van de duidelijkheid van mijn eigen vader op hun woordgebruik heb kunnen overbrengen. Ik kan het hem niet meer vertellen. Misschien zou hij dan zeggen: 'Weet je nog wat jij vroeger eens tegen mij gezegd heb? Dan ben ik toch niet voor niets boos op je geweest...!'

